

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 10.05.2023
FU-sak: 25/23		Arkivsaknr.:

Momentumprogrammet – status og utlysning av nytt program

1. Bakgrunn

[Momentumprogrammet](#) er UiBs karriereutviklingsprogram for yngre, fremragende forskere som ønsker en akademisk karriere ved et forskningsuniversitet.

Momentumprogrammet ble startet høsten 2017, og er et tverrfaglig talentutviklingsprogram for kandidater på postdoktor og førsteamanuensis nivå. Momentum ble dannet for å adressere behovet for en ny generasjon av talentfulle unge forskere som utvikler banebrytende forskning, bygger bro på tvers av fag og sektorer, bidrar til å løse samfunnsrelevante problemer, og som aktivt vil skape fremtidens forsknings- og innovasjonslandskap. Ansatte ved UiB i postdoktor, forsker og førsteamanuensisstillinger kan søke om deltagelse i programmet. Programmet har 15 deltagere fordelt på alle fakultetene ved UiB. Opptaket skjer etter nominasjon av de enkelte fakultet. Momentum blir arrangert for femte gang i 2023.

Momentumprogrammet er tredelt og består av et seminarprogram, et stipend på NOK 100 000 og mulighet for en mentorordning. Seminarene er organisert i fem moduler per år. Temaene for modulene inkluderer forskningskvalitet, søknadsskriving, internasjonalisering, virkninger og effekter, og forskningsledelse og gjennomføring.

Denne saken gir en kort orientering om status i programmet, og et forslag til oppstart av nytt program i 2024.

2. Evaluering av Momentumprogrammet 2021-22

I 2021 ble det gjennomført en evaluering av programmet ([6/21](#) og [26/21](#)) som ble presentert for Forskningsutvalget i februar 2022 (sak [9/22](#)).

Målet for evalueringen var å sikre at programmet leverer relevant og etterspurt opplæring av høy kvalitet, har tydelige målsetninger, møter deltagerens behov som aktive forskere, samt inngår i, og bidrar til det helhetlige tilbudet om karriereutvikling ved UiB.

Resultater fra undersøkelsen har vist at deltagerne i Momentum 1 - 3 er godt fornøyd med å ha deltatt på Momentumprogrammet, og rapporterer at deltagelsen i programmet har hatt positiv effekt på deres karriereutvikling. Deltakerne rapporterer at det har vært svært nyttig å utvikle ny kompetanse, sette av tid til å diskutere og planlegge videre karrieresteg, og å bli bedre kjent med det sentrale støtteapparatet ved UiB.

Basert på evalueringen ble det anbefalt noen punkter for bevaring, og noen punkter for videreutvikling av programmet. Dette inkluderte en modifisering av programmets målsetninger og dertil tilpassing av

opptakskriteriene til målsetningene. I tillegg ble det gjort en endring av strukturen og innholdet i programmet, blant annet for å styrke den personlige oppfølgingen av deltagerne og styrke opplæringen innen søknadsskriving. FU sluttet seg til forslagene til tilpasninger og ba om at det ble utarbeidet et seminarprogram for Momentum 5, med oppstart januar 2023, som ble presentert i møte i 2022 (sak [31/22](#)).

3. Sammensetning og aktivitet blant deltakerne

Deltagerne i Momentumprogrammet består av ansatte fra alle fakultetene og Universitetsmuseet (UM). Søkerne må ha et anbefalingsbrev fra instituttleder ved sitt institutt, og fakultetene og UM velger hvem de ønsker at skal delta i programmet blant søkerne. Dette gir fakultetene mulighet til å bruke programmet strategisk for å styrke kandidatene de selv ønsker.

Siden oppstarten av programmet, har sammensetningen av deltagere i programmet endret seg noe. Programmet er for postdoktorer, forskere og førsteamanuensiser, og har siden oppstarten bestått av en blanding av disse. De siste to årene har andelen førsteamanuensiser økt (Tabell 1), og blant kohorten som startet i 2023 er to av tre førsteamanuensis og resten postdoktor. Over tre fjerdedeler av deltagerne i programmet er fremdeles tilknyttet UiB.

*Tabell 1: Informasjon om Momentumkohortene. Andelen postdoktor, forsker og førsteamanuensis er ved oppstart av programmet. *Mangler informasjon om noen av kandidatenes stilling ved oppstart av programmet. **Personer som fremdeles har side på uib.no. Tallet kan derfor også inkludere deltagere som nettopp har sluttet eller har en bi-stilling ved UiB.*

	Andel postdoktor	Andel forsker	Andel førsteamanuensis	Andel jobber ved UiB**
Momentum 1 (2017/18)*	31 %	0 %	38 %	81 %
Momentum 2 (2019/20)	31 %	38 %	31 %	85 %
Momentum 3 (2020/21)	38 %	19 %	38 %	75 %
Momentum 4 (2021/22)	21 %	21 %	57 %	100 %
Momentum 5 (2023)	33 %	0 %	67 %	100 %

74 forskere har deltatt i programmet. Av disse har 59 fullført tidligere kohorter og 15 er aktive i inneværende år (momentum 5). Totalt har 31 av de 59 deltakerne som har fullført programmet – 52% - sendt 74 søknader til Forskningsrådet under eller etter deltakelsen. Så langt har ti søknader oppnådd støtte, hvorav tre har vært støtte til Forskerprosjekt for unge talenter. Til sammenligning har ca 20% av faglig ansatte ved UiB vært prosjektleder på en eller flere søknader til forskningsrådet de siste tre årene. I alt har 20 av de 59 som har fullført (1/3) sendt 25 søknader til EU etter deltagelse i programmet. Av disse var 14 til ERC. En deltaker har mottatt Trond Mohn Starting Grant i etterkant av Momentumprogrammet. I 2022 mottok for første gang en Momentum-deltaker et ERC Starting Grant.

4. Karriereutviklingsprogram ved norske universiteter

Det rettes nå større oppmerksomhet på forskeres karriereutvikling nasjonalt og internasjonalt, og er blant annet reflektert i [UiBs strategi](#) (2023-2030) og [KDs strategi](#) for forskerrekruttering og karriereutvikling. Ved UiB er Momentumprogrammet en del av et større tilbud om karriereutvikling, og utfyller UiB sin portefølje av karriereutviklingstilbud. «Sammen Karriere,» dekker studentene, UiB Ferd

Karrieresenter dekker ph.d.-kandidater, postdoktorer, og forskere/akademisk ansatte, mens Momentum er strategisk posisjonering av unge forskertalenter ved UiB.

Det er også lagt planer for å gjenbruke enkelte moduler fra Momentum med tilpasset innhold som spesifikke kurs i regi av *UiB Ferd karrieresenter for yngre forskere*, samt *UiB Opp* (kursportefølje for forskningsadministrativt UiB ansatte). Dette inkluderer blant annet «Akademisk CV bygging for forskere», «Søknadsskriving», «Forskingskommunikasjon», «Innovasjon i forskning» og «Internasjonalisering». På denne måten vil kursinnhold fra Momentum også bli tilbudt en større gruppe av yngre forskere ved UiB.

I løpet av de senere årene har mange større UH-institusjonene i Norge startet opp ulike karriereutviklingsprogram for sine ansatte. Programmene blir arrangert på noe ulik måte ved de forskjellige institusjonene.

Universitetet i Oslo sitt [Forskningslederprogram for yngre ledere](#) er det karriereutviklingsprogrammet som skiller seg mest ut i Norge, blant annet ved å åpne for søkere fra hele landet. Programmet er rettet mot forskere som er nye i rollen som forskningsledere. Krav til søker er at man har lederansvar, men med begrenset forskningsledererfaring. Programmet består av 5 dager fordelt på to samlinger, med strenge krav til aktiv deltagelse.

NTNUs [Stjerneprogram](#) skal kvalifisere forskertalenter for internasjonalt ledende forskerkarrierer. Programmet er fireårig, og utvelgelsen er i hovedsak basert på kandidater som har fått innvilget et prosjekt i Forskningsrådets program for Unge forskertalenter. Deltagerne får oppnevnt en internasjonal mentor. Programmet har samlinger minst én gang i semesteret rundt spesifikke tema. Det er i tillegg et uformelt nettverk. Deltagerne får NOK 200 000 i driftsmidler hvert år, som kan benyttes fritt.

UiT Norges Arktiske universitet har et 2-årig talentutviklingsprogram, [UiT Aurora Outstanding](#). Det sendes invitasjon til unge forskere som allerede har vist seg konkurransedyktige. Programmet består av syv faste hovedsamlinger med obligatorisk oppmøte, inkludert overnattingsturer og middager. Deltagere får både intern og ekstern mentor. Det settes av inntil 1,5 mill. av UiTs strategiske midler til drift av programmet, og midler som kandidatene kan søke på.

OsloMet startet et [karriereprogram](#) for forskere i 2019, med mål om å forberede yngre forskertalenter til å gjøre suksess i Forskningsrådets *Forskerprosjekt for unge talenter* og/eller ERC Starting grant.

NMBUs [Talentutviklingsprogram](#) har blitt gjennomført to ganger for å styrke forskning, utdanning og innovasjon. Både OsloMet og NMBU har gitt deltakere et stipend (hhv. 100 000 og 150 000 NOK) til kompetansebygging. **UiS** har også utviklet et eget [karriereutviklingsprogram](#) for yngre forskere, der de i planleggingsfasen var i kontakt med koordinatorene fra Momentumprogrammet. Programmet tilbyr karriereplanlegging, internasjonalisering, kommunikasjon og prosjektutvikling, i tillegg til mentorordning og karriereveiledning.

5. Forslag til utlysning for Momentum 6 (2024)

For Momentumprogrammet 2024 foreslås det at

- programmet gjennomføres på samme måte som 2023, med fem seminarer som starter i februar 2024
- det utlyses 15 plasser, med samme fordelingsnøkkel mellom fakultetene og Universitetsmuseet som de senere år

- opptakskriteriene fra 2023 blir beholdt

Forslag til utlysningstekst er vedlagt saken.

Søknadsprosessen blir annonsert og fasilitert av Forsknings- og innovasjonsavdelingen. Fakultetene er ansvarlig for å velge sine kandidater på bakgrunn av opptakskriteriene.

Forslag til tidslinje for søknadsprosessen:

- Juni/august 2023 – utlysningen publiseres og det åpnes for søknader
- 22. september 2023 – søknadsfrist
- 27. oktober 2023 – fakultetenes frist for nominering av kandidater
- 30. oktober 2023 – utvalgte kandidater blir tilbudt plass
- 10. november 2023 – frist for kandidatene å takke ja til tilbudt plass
- 14. november 2023 – søkere som ikke får tilbud om plass blir informert.

Kontaktinformasjon til fakultetenes kontaktpersoner vil inkluderes i avslagsbrevet slik at kandidatene som ikke blir tilbudt plass vet hvem de kan kontakte dersom de har spørsmål.

- Februar 2024 – oppstart av Momentum 6

Saken legges frem til drøfting i Forskningsutvalget.

Vedlegg

1. Forslag til utlysningstekst for Momentum 6 (2024)